Alexandru Ioan Despina

17 Octombrie

Pipăi creionul şi foile şi încerc, cu ochii închişi, să amân pe cât se poate trezirea şi să mă reafund în reverie, dar visul, prea asemănător realităţii, nu mai reuşeşte să se înfiripe şi se destramă plăpând. Încă nu îndrăznesc să privesc, aşa că mai aştept, alintat de această deşartă speranţă. Simt ceva umed şi aspru pe mână şi un miros nu tocmai plăcut. Deschid larg ochii şi printre petele negre şi jucăuşe, desluşesc lumina ce se strecoară pieziş printre scândurile pe care le-am bătut pe post de zăbrele şi cade pe duşumeaua jegoasă şi pe câinele costeliv ce nu mă mai linge ci doar mă priveşte blajin şi parcă întrebător. “Încotro?” pare a-mi spune. De-aş şti! Oh, de-aş şti!

Mi l-a dăruit ieri un vechi amic căruia nu-i mai foloseşte la nimic, a fost tras la sorţi. Mi-a spus să nu-i dau un nume, l-aş umaniza întrucâtva şi s-ar naşte astfel pericolul de-a mă ataşa de el. L-am ascultat indiferent. L-am adus acasă şi de atunci se preumblă tot timpul după mine, aservit şi dând candid din coadă de parcă ar încerca să-mi facă pe plac. Însă mi-e suficientă prezenţa lui şi faptul că stă de strajă noaptea. Şi sub spectrul acestui gând, pot dormi cât de cât liniştit, fără să mă mai frământ tot timpul. N-am însă cu ce să-l hrănesc. Şi gândind asta măruntaiele parcă-mi prinseră viaţă şi începură să mă macere într-o durere convulsivă şi ardentă. Îmi dau pătura ce mi-a servit drept acoperământ la o parte şi mă îndrept năucit către fereastra încadrată de teancuri întregi de cărţi. Privesc printre scânduri blocurile năruite ce-şi înalţă spre înalt, sau cel puţin încearcă, betonul sfârtecat, iar lumina distantă îmi vatămă ochii. Miroase a latrină şi a trupuri putrezinde, miros ce de la o vreme a devenit aproape imperceptibil. Nu ştiu cum pot să trăiască astfel toţi aceşti oameni. Nu ştiu cum pot eu trăi, deşi o fac. Nu-mi doresc decât să mă trezesc din acest coşmar şi-n această dorinţă mi-am smuls părul şi unghiile. Am vrut de câteva ori să-mi fac de petrecanie ţinându-mi respiraţia. Nu mai auzisem de nimeni care să fi murit astfel, iar după ultima tentativă mi-am dat seama şi de ce. Nu cred că se putea; eu doar leşinasem. Dezamăgit m-am trezit tot aici, în acelaşi decor dezgustător. Am de ceva vreme o funie pe care o iau în permanenţă cu mine. Dar nesiguranţa celeilalte realităţi, dacă există vreuna, de după moarte, mă face să aştept şi să amân. Momentan nu-i atât de rău, îmi zic, dar când am să simt că şi cea din urmă urmă de umanitate o să mă părăsească, am să recurg la ea. Mă agăţ de tot felul de idei doar să mai trăiesc puţin. Număr fără să vreau zgârieturile de pe peretele soios de deasupra saltelei. Sunt sute şi probabil dacă nu aş fi renunţat să mai scrijelesc pe zidăria slinoasă ar fi fost încă de câteva ori pe atâtea. De ce am renunţat oare? Dar mai cu seamă, de ce am încercat să ţin o astfel de evidenţă?

Pântecele mă strânge tot mai mult şi ca să scap trebuie să nu mă mai gândesc la nimic. Privesc câinele. Mă apropii şi-l mângâi, apoi mă îndrept spre uşă. Dau la o parte scaunul, aranjez cele câteva bucăţi de ciment şi ies afară pe holul îmbâcsit şi bântuit de mirosuri mefitice. Din blocurile din împrejurimi mai vin oameni să-şi facă nevoile aici, iar cei de aici, şase locuinţe făr’ de mine, se duc prin blocurile vecine. Poate e o formă de răzbunare sau de marcare a teritoriului, mărturisesc că nu-mi dau seama. Închid uşa şi casa scării se afundă în întuneric. Păşesc cu grijă pe treptele pline de dejecţii, iar câinele se strecoară pe lângă mine şi mă aşteaptă la ieşire. Din apartamentul de dedesubt iese un moş cu un fier în mână. Încearcă să-mi zâmbească, dar ochii, pe care de abia reuşesc să-i desluşesc prin aerul difuz, îi lucesc

scabroşi, iar gura parcă îi salivează la vederea potăii. Am vrut chiar azi noapte să trec pe la ei, să i-l dau Anei, dar imaginea chipului ei suav, ce mi se perindă pentru câteva clipe prin faţa ochilor, muşcând hulpav din carnea fragedă, mă făcu subit şi scârbit să mă răzgândesc. Mă mai gândesc uneori la ea, în nopţile în care foamea-i atât de straşnică încât nu pot nici măcar să adorm. Aş vrea să-i vorbesc, să mă culc la sânul ei, poate m-ar înţelege şi m-ar accepta. Ies în stradă şi lumina indolentă mă izbeşte în faţă. Se apropie ora siestei şi a fiestei pesemne, după zgomotele vesele ce se fac auzite. O apuc printre dărâmături, abscons, către locul de unde vin. Vecinul ce mi-a dăruit câinele, iese ţinut de alţi doi, cu bărbile mânjite şi năclăite de sângele închegat al cine ştie cui. Mă zăreşte şi începe să se zbată şi să se smucească cu putere. Mă apropii şi-l aud.

- Am trişat, exclamă exaltat. Ar fi picat nevasă-mea! Acum poate să stea liniştită câteva săptămâni. Faţa i se scălâmba vesel, de parcă ar fi fost animată de mâna unui ventriloc iscusit. Nu ştiu ce-aş putea să-i spun, îl privesc doar îndurerat şi îngândurat. Cei care-l ţineau se opriseră o clipă iar câinele îi linse mâna şi scoase un scheunat prelung. Aş fi vrut să-l întreb atunci de ce-mi dăduse tocmai mie cotarla, dar chiar în acel moment, mângâind-o, îmi spuse:

- Ține-o, pentru că tu nu eşti ca noi, tu eşti demn, iar în astfel de vremuri asta-i tot ce contează. Ar fi vrut să mai zică ceva, dar cei doi se urniră brusc şi-l târâră după ei. Amicul deveni dintr-o dată descumpănit şi mohorât, de parcă tot cerul se prăbuşise peste el. Când ajunse în faţa mulţimii ce tocmai îl trăsese la sorţi pe următorul, pe cel de mâine, şi care se agita frenetic, o ploaie de pietre se abătu asupra lui şi-l doborî. Cum oare, aşa flămânzi cum se văitau că sunt, cum probabil şi erau de se dedau la astfel de fapte, mai aveau forţa necesară de-a azvârli cu piatra nu-mi dau seama, dar probabil găsiseră un sens şi-o plăcere şi-n asta. Ideea aceasta cu demnitatea mi-o mai împărtăşise cineva mai demult. Un individ livid, înalt şi cu-n aspect de smintit, deşi probabil această ultimă imagine survine după ce l-am văzut, la câteva săptămâni, sau poate luni, după aceea, înfruptându-se din trupul altui om. Îmi vorbise destul de convingător, aşa că de atunci n-am mai încetat să port această sfoară după mine. Însă pe vremea aia se mai raţionaliza încă mâncarea, ca să nu mai zic că şi şobolani se găseau din abundenţă. Acum nu mai e nimic, un nimic aproape complet, desăvârşit. Am auzit că prin pădure se trăieşte mai bine, dar că-i înţesată cu mine şi luată-n stăpânire de diverse grupuri de tineri fără scrupule. De parcă cel ce-mi spusese asta avea vreunul. Aici, în oraş, domneşte foametea şi pântecăria. Dacă n-ar fi fost aceste trageri la sorţi şi nu s-ar mai fi mâncat între ei atunci am fi fost mai puţini, iar atunci foamea ar fi fost şi ea, însumată, mai puţină. Îmi place să abstractizez, să încerc să mă rup din acest loc cumplit, să mă imaginez într-o altă lume, una în care nu există stări ci doar cuvinte lipsite de semnificaţie. Vase goale asemenea trupului meu.

Mirosul de carne friptă mă năvăleşte dintr-o dată, îmi pătrunde prin nări, mă stăpâneşte, iar măruntaiele mi se zvârcolesc ca nişte şerpi hămesiţi, încolociţi într-o hărmălaie de nedescris. Durerea devine acerbă de parcă şi ea ar fi tot o fiinţă, una care încearcă în acest moment să mă posede. Scotocesc prin buzunare, dar nu găsesc nimic, decât sfoara. Ştiu că aveam nişte grâu, ştiu precis! Dar nu reuşesc nicicum să dau de el. Poate că asta a fost mai demult, dar totuşi amintirea lui persistă, intensă şi reală. Însă nu îndeajuns de reală să-l şi creeze. L-am mâncat mai demult şi pentru asta mă urăsc. Mă întind pe jos, între două plăci de beton şi mă apuc cu mâinile de burtă. O să treacă în curând, o să treacă. Mă târâlesc până sub una dintre aceste plăci, ca să nu mă vadă şi să se năpustească asupra mea. Iau un pumn de tencuială, îl molfăi puţin şi încerc să-l înghit. Gura îmi rămâne fără salivă, uscată şi seacă. Trebuie să treacă, trebuie.

Parcă m-a mai lăsat. M-a uitat. Mă ridic cu greu, sprijinindu-mă de tot ce-mi iese-n cale. Îi privesc şi cu toată scârba pe care-o simt aş fi vrut să mă înfrupt şi eu alături de ei, orice numai să potolesc această gheară ce-mi scotoceşte prin vintre. Dar gândul acesta, dorinţa aceasta, îmi face rău. Nu unul fizic, ci un altul, diferit şi parcă mai profund. Pe vremea când mai purtam discuţii mi-a povestit cineva de un asediu îndelungat în care cei prinşi au reuşit să se salveze recurgând la canibalism. Să salveze ce? Ce naiba mai era de salvat? Dar la asta se reduce totul, la rezistenţă, la supravieţuirea cu orice preţ, chiar şi acela al dezumanizării. Mirosul îmbietor s-a disipat, locul fiindu-i luat de cel pestinenţial, de fundal, care nici nu s-ar mai fi făcut simţit de n-ar fi intervenit cel nou, de carne friptă. Se aude motorul unei maşini, iar spectacolul grotesc al îmblânzirii foamei se termină aici. Dar începe un altul, al îmblânzirii lor. Din maşină coboară câteva persoane cu ţevi în mână şi-i dispersează pe ceilalţi. Unul, sau doi, nu doresc să dea drumul cadavrului şi sunt loviţi crunt, apoi, împreună cu acele resturile perpelite sunt azvârliţi în portbagaj. Trec din când în când astfel de patrule ce-i mai alungă. Spun că luptă pentru om, pentru acel om din interior căruia nu vor să-i permită să se piardă. Dar cum pot eu să ştiu ce-or să facă cu cei doi bunăoară? Nu, nu-i acuz, nimeni nu poate face asta. Mă întreb doar, fără să fiu totuşi îndreptăţit să le pun la îndoială intenţiile. Cert e doar că cei doi nu se vor mai întoarce. Atât.

Mă îndrept către asfaltul calcinat, într-o dureroasă tentativă de-a mă supune acestui test zilnic de anduranţă. Pipăi urmele stârvului ars, dar nu-mi duc degetele la gură, nici măcar la nas, mă şterg însă pe haine. Reuşesc să mă abţin, deşi mi-e teamă că ştersul n-a fost decât o pledoarie pentru a-mi fierbe mai târziu îmbrăcămintea şi a bea acea zeamă dezgustătoare care îmi permite totuşi să trăiesc, să văd, să simt. Să gândesc. Aud un huruit îndepărtat şi privesc involuntar cerul acoperit ici-colo de câţiva nori ce întrupează forme fantastice. E de un albastru ireal şi de-o frumuseţe nemărginită, sublimă. Huruitul se apropie. Cu greu îmi desprind privirea şi mă furişez sub ruina tribunalului. Unde naiba s-o fi ascuns câinele ăla de nu-l mai văd?

Aerul se porneşte să sfârâie ca uleiul încins şi din avioane încep să curgă proiectile enorme, precum icrele lăsate-n urmă de nişte peşti într-o apă limpede. În ciuda mărimii, distrugerile pe care le provoacă par a fi totuşi minimale, de parcă ar refolosi şi încropi până şi explozibilul. Mi-am expus o dată această idee în public, apoi am observat-o căpătând alura unui zvon pentru ca mai târziu să se întoarcă sub forma unei certitudini. Primele cad cu-n bubuit puternic ce zdruncină aerul amorf, zguduie pământul şi degajă nori cărămizii de mortar.

Apoi căzură altele, sfârtecând asfaltul şi împroşcând pământul aidoma unui vulcan. Dintre firidele faţadelor ţâşneau şiraguri de praf ce se prăvăleau apoi leneşe la vale. Am crezut c-am să mă pot obişnui cu aceste raiduri, dar mă înşelasem. De fiecare dată când încetau pentru câteva zile aveam impresia că încetează pentru totdeauna, dar reveneau mai turbate, mai asurzitoare şi mai înverşunate. Un om scheletic fugi fantomatic prin faţa mea şi după câţiva paşi se făcu nevăzut în aerul ceţos. Un alt proiectil se rotea ca o sfârlează în aer, crescând uşor, apoi, dintr-o dată, vâjâi sălbatec şi pătrunse ca un sfredel în pământ, cutremurându-mă şi stârnindu-mi fiori reci pe şira spinării, zguduind clădirea sub care mă aflam şi scuturând-o de colb. Un altul se izbi imediat după c-un sunet surd de cealaltă parte a drumului, pe fostul sediu al unei bănci, scuipând schije sâsâitoare. Se auzi un scrâjnet crâncen, scos probabil de cel ce alergase, apoi urmă o clipă de tăcere totală, care se prelungi uşor şi implacabil, la nesfârşit. Am mai aşteptat câteva minute, până ce praful a început să se aşeze. M-am scuturat şi m-am ridicat. Ceva mai încolo se zărea o pată murdară lipită de zidul scorojit. Cu scheletul toracelui la vedere, de parcă ar fi încercat singur să se jupoaie, secerat de la brâu, cu faţa de nerecunoscut, schimonosită şi pocită, fantomaticul de mai devreme fusese în sfârşit trezit din

acest infern. Nu-mi era milă de el aşa cum îl vedeam descuamat şi lipit de perete, deşi l-am compătimit cât timp a trăit.

Trec mai departe şi o iau către strada unde fuseseră înainte vreme magazine, să văd poate mai găsesc ceva folositor. De aici mi-am luat vraful de cărţi, nu ca să le citesc, deşi din plictiseală am recurs şi la asta, ci ca să le salvez. Dintre toate câte se găseau acestea rezistaseră cel mai mult, dar în iarnă, când a început să fulguiască, şi-au aprins focuri cu ele. Abia atunci mi-au stârnit interesul şi mi-am permis să mi le însuşesc. La început furau la adăpostul nopţii, iar patrulele, pe atunci bine organizate şi dotate cu pistoale, le păzeau tot timpul. Apoi acestea parcă au dispărut cu totul, ca şi cum ar fi căzut pe nesimţite în desuetudine, iar jafurile în loc să se intensifice, s-au rărit şi au devenit în cele din urmă simple căutări inutile. Nu mai era nicăieri nimic. Au smuls până şi cablurile din pereţi şi au luat chiar şi toaletele. Dar nu ca să le folosească ci să le prăvălească unii în capetele altora. Să nu te pună necuratul să te apropii de vreo uşă noaptea, cel puţin nu atunci când o faci cu intenţii paşnice.

Şi tot pe această stradă mi-am dat ultima pereche de încălţări în schimbul a câtorva merinde. Acum umblu desculţ. Am tălpile bătucite şi picioarele pline de bube şi răni. Mi le-am admirat pentru o clipă şi văd că din stângul, dintre mai multe zgârâieturi proapete îmi curge un firicel de sânge. Poate c-a fost vreo sârmă sau o schijă. Nu vreau să-l las să se piardă, e totuşi al meu, e eu, aşa că mă aplec şi ling balta mică şi cleioasă.

Cred că am leşinat căci nu mi-am dat seama când începuse să cadă înserarea. Între timp se strânseseră câteva persoane care nici măcar nu mă luaseră în seamă. Unul dintre ei are un măr verzui pe care îl frământă între mâinile lui jegoase şi pline de bătături. De unde naiba îl are? Aş fi vrut să mă duc să-l întreb, să-l mănânc, dar nu mai aveam nimic de dat la schimb, în afara îmbrăcăminţii, a creionului şi a foilor. Inutile lucruri. Simt iar că mă iau frigurile şi încep să tremur. Mă aşez pe un bolovan ca să mă odihnesc şi să mă mai liniştesc.

Lângă intrarea în bloc, ascuns într-un cotlon întunecat, mă aşteaptă câinele. De cum mă vede, iese şi mă linge pe mână. Urc, iar moşul deschide uşa şi mă pofteşte înăuntru. Aş vrea s-o văd pe Ana, aşa că intru. Îmi place această încăpere, e curată, de parcă ar împrumuta această calitate de la ea. La lumina firavă a lumănări întrezăresc tacâmurile din bucătărie. Par că lucesc. Or fi având oare şi de mâncare? Mi-e oarecum ruşine să-l întreb. Mi-ar fi bunăoară mai la îndemână să iau, dar nu pot nici asta. Bătrânul, de fapt cu vreo zece ani mai în vârstă ca mine, însă, din cauza aspectului năruit, şi a faptului că puţini mai ajung la vârsta lui, pare un octogenar adus de spate, se întoarse ţinând în pumni câteva mere nu prea mari, o pară coaptă şi nişte porumbe sfrijite. Îmi împlu buzunarele şi-i mulţumesc sincer. Aş fi vrut să-i şi zâmbesc, însă un muşchi mi se zbate pe faţă şi nu-mi dă pace.

- Ana? Îl întreb, iar el îmi face benevoitor semn să intru în camera cealaltă. Pătrund grăbit şi mă prăvălesc în scaunul ce parcă mă aştepta. Ea stă pe marginea patului, într-o bluză albă ce are în partea de jos două pete cafenii ca nişte ochi ce mă privesc obsesivi şi convulsivi. Ea aşteptă să-i spun ceva. Caut disperat cuvinte, idei, orice, când îmi aud propriul glas venind ca de la mari depărtări:

- Am un câine. Mă întreb dezgustat de ce oare i-am spus asta.

Ea îmi răspunde cu un surâs dulce, ce-i aureolă chipul angelic.

- Ce scrii acolo, mă întrebă fără curiozitate şi se plecă pe spate şi cu degetele ei mici şi gingaşe îşi desfăcea nasturii.

- Ştii, îmi spuse gânditoare, astăzi e 17 octombrie.

Mă simt dintr-o dată iritat la culme iar sângele îmi năvăleşte în ochi şi-mi întunecă privirea. De ce naiba îmi spune porcăria asta? Ce relevanţă are că-i sau nu 17 octombrie? E o dată oarecare, ca toate celelalte, fără nicio importanţă. Poate că a spus-o şi ea aşa, ca să facă puţină conversaţie. Cred c-ar fi fost mai bine dacă ar fi tăcut.

Când îmi mai trecu iritarea îmi ridic privirea către ea şi văd că mă invită în pat. Mă ridic.

M-am trezit târziu în noaptea. Lumânarea aproape că se mistuise şi doar o scânteiere mai dănţuia deşănţată pe tavan. Leşinasem. Mă privesc şi văd că sunt gol puşcă. Ce naiba! Mi-e scârbă de acest corp rahitic, de monstru mitic, îngălat şi plini de răni. Îmi găsesc hainele pe scaun şi le iau mecanic, fără să mă mai îmbrac.

- Acum eşti ca noi, îmi spuse cu o voce inocentă, de copil biruitor, apoi ceva mai tare, către bătrân:

- Poţi să tai javra, am să fac o ciorbă straşnică din ea.

Nu mai vedeam pe unde să ies, două pete cafenii, ca acei ochi de pe cămaşa ei se roteau ameţitori şi hipnotici.

- Prea o luaseşi în serios cu demnitatea ăluia. Nu l-ai văzut ce face acum? Mănâncă oameni şi bine face! Trebuie să supravieţuiască, căci numai cei cu adevărat puternici şi isteţi răzbesc.

L-am dat dracului în gând, pe el şi pe toată tagma lui de învingători ce rejucau, la o scară infimă, întregul proces de evoluţie. M-am izbit de tocul uşii, apoi am călcat pe ceva moale în casa scării, pentru ca-n cele din urmă, împleticit să ajung la mine în cameră. Am uitat de capcana pe care-o pusesem şi bucata de ciment mi-a căzut peste mâna dreaptă, zdrelind-o şi amorţind-o. M-am aşezat pe salteaua murdară şi am început să scotocesc prin buzunarele hainei. Am dat de cele câteva fructe şi am muşcat cu poftă dintr-un măr. Stomacul mi s-a întors pe dos şi am vărsat pe jos, printre bucăţile nevăzute de moloz. Am scăpărat un bâţ, am căutat o lumânare şi am aprins-o. Prin voma mea se zăreau urme sângerii, dăraburi coagulate de tecuială şi bucăţi de hârtie ruptă din paginile cărţilor pe care le citisem şi cu care crezusem c-am să-mi potolesc foamea. Mă înşelasem. În tot şi-n toate. Idiotul de mine, doream să mă aşez în patul ei, să-i vorbesc, crezând c-o să-nţeleagă. De parcă inteligenţa şi conştiinţa ar fi înzestrări inerente frumuseţii. Dobitocul! Măcar acum îmi era clar cum de avea în permanenţă d'ale gurii.

Scot din celălalt buzunar funia, simţind că dacă n-am s-o folosesc acum atunci n-am s-o mai folosesc deloc. Trebuie, ştiu că trebuie! Totul e doar un coşmar din care am să mă liberez numaidecât. Trebuie! Nu-s pretenţios, nu vreau niciun Dumnezeu, mi-e de ajuns neantul. Un somn fără vise din care să nu mă mai trezesc, să nu mă mai trezesc nicicând.